

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

โลกในยุคปัจจุบันเป็นยุคแห่งสังคมสารสนเทศ หรือสังคมแห่งข่าวสาร (The Information Society) ซึ่งเป็นผลมาจากการปฏิวัติเทคโนโลยีและเทคโนโลยีการสื่อสาร ส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบสังคมโดยรวม ไม่ว่าจะเป็นระบบเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการศึกษา ที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่คนในสังคมต้องเรียนรู้ที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตลอดเวลา เพื่อนำพาประเทศให้ก้าวทันกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้น ดังนั้น การพัฒนาคนให้มีความรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกการใช้สารสนเทศเป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญที่จะสร้างหรือพัฒนาคุณลักษณะการรู้เท่าทันให้เกิดขึ้นกับผู้ใช้สารสนเทศในการตัดสินใจได้ นอกจากนี้ยังสามารถพัฒนาคนในสังคมให้ก้าวสู่ยุคสารสนเทศอย่างมั่นคง และบูรณาการสังคมให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ จึงจะเห็นได้ว่า “สารสนเทศ” เป็นตัวขับเคลื่อนสังคมอย่างแท้จริง (ชัชวาลย์ วงษ์ประเสริฐ, 2548 : 77)

การบริหารทั้งในปัจจุบันและอนาคต ผู้บริหารจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่เป็นระบบ เพื่อใช้ทรัพยากรที่จำกัดอย่างเหมาะสมให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในกระบวนการทางการบริหาร ทรัพยากรทางการบริหารซึ่งประกอบด้วย คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการที่เรียกว่า 4M's นั้น ในโลกแห่งการสื่อสาร ข่าวสาร สารสนเทศอันกว้างไกล ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้จักนำระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเป็นทรัพยากรในกระบวนการบริหารด้วย (ไพโรจน์ คชชา, 2542 : 1)

ในอดีตการบริหารธุรกิจจะประสบความสำเร็จหรือไม่จะขึ้นอยู่กับตัวบุคคลเป็นสำคัญ กล่าวคือถ้าคนใดสามารถวางแผนได้ดี ควบคุมงานได้ดี ก็จะทำให้การบริหารกิจการนั้นสัมฤทธิ์ผลได้ แต่ในปัจจุบันเมื่อธุรกิจมีการแข่งขันมากขึ้น คุณภาพของการบริหารและความอยู่รอดขององค์กรนั้นจึงขึ้นกับระบบมากกว่าตัวบุคคล ดังนั้นการบริหารสมัยใหม่ จะให้ความสำคัญกับระบบข้อมูล และระบบสารสนเทศมากขึ้น เพราะหากกิจการใดมีระบบสารสนเทศที่ดีกว่าก็จะทำให้สามารถให้ข้อมูลในการตัดสินใจที่รวดเร็ว ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งจะส่งผลให้กิจการนั้นสามารถอยู่รอดได้มากกว่า ระบบสารสนเทศทางการบัญชี เป็นระบบที่ถูกออกแบบขึ้นมาเพื่อแปลงหรือประมวลผลข้อมูลทางการเงิน ให้เป็นสารสนเทศที่มีประโยชน์ในการตัดสินใจต่อผู้ใช้ สำหรับผู้ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศทางการบัญชี ทั้งนี้กระบวนการแปลงข้อมูลหรือ

ประมวลผลข้อมูลในระบบสารสนเทศทางการบัญชีนั้นอาจกระทำด้วยมือหรือใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยก็ได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2544 : 85)

จากสภาวะวิกฤตเศรษฐกิจของประเทศชาติได้ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะผลกระทบต่อความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง ซึ่งความยากจนของประชาชนในชนบทและชุมชนเมือง คือ การไม่มีทุนและขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อนำมาพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ ลดรายจ่าย ตลอดจนบรรเทาเหตุฉุกเฉินและความจำเป็นเร่งด่วนรัฐบาล จึงมีเจตนาธรรมที่จะแก้ไขปัญหาความยากจน โดยได้กำหนดนโยบายเร่งด่วนในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สำหรับเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง ใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการส่งเสริมความเข้มแข็งของสังคม และด้านเศรษฐกิจของประชาชน ในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน อันเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจ ฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองเริ่มดำเนินการในเดือนเมษายน พ.ศ. 2544 สำหรับหมู่บ้านที่มีความพร้อมและมีศักยภาพที่เคยทำงานในลักษณะนี้มาแล้ว เป็นหมู่บ้านอาสาพัฒนา หมู่บ้านสินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท (สพข.) กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ผ่านการอนุมัติให้จัดสรรเงินได้ งวดที่ 1 ในวันที่ 25 กรกฎาคม พ.ศ. 2544 (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ, 2551 : 41)

กองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีทั้งหมด 128 กองทุน โดยทั้งหมดได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายแล้ว โดยเริ่มต้นก่อตั้งกองทุนหมู่บ้านพร้อมกันเมื่อเดือนกันยายน ปีพ.ศ. 2544 โดยมีเงินตามที่รัฐบาลจัดสรร 128 ล้านบาท และต่อมาถึง ปี พ.ศ. 2555 มีคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 1,433 คน มีสมาชิกกองทุนทั้งสิ้น 19,123 คน มีเงินตามที่รัฐบาลจัดสรร 166 ล้านบาท มีเงินออมสะสม 26 ล้านบาท มีกำไรสะสมทั้งสิ้นกว่า 15 ล้านบาท (สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง อำเภอท่าใหม่, 2555) ซึ่งเมื่อระยะเวลาผ่านไป การเติบโตของกองทุนหมู่บ้าน ได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ข้อมูลต่าง ๆ ทั้งด้านบัญชี ด้านการจัดการบริหารกองทุน ข้อมูลสมาชิก เป็นต้น ก็ได้เพิ่มขึ้นตามการเติบโตของกองทุนหมู่บ้าน ดังนั้นจะเห็นได้ว่าถ้ากองทุนหมู่บ้านมีข้อมูลและสารสนเทศด้านบัญชีที่ไม่เป็นปัจจุบันหรือมีความคลาดเคลื่อน จะทำให้การตัดสินใจในการบริหารงานกองทุนหมู่บ้านผิดพลาด ผลเสียก็จะเกิดกับกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน รวมถึงคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และอาจขัดกับข้อกำหนดระเบียบกองทุนหมู่บ้านอีกด้วย หากรายงานข้อมูลด้านบัญชีของเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับตำบลที่ส่งไปยังสำนักงานเครือข่ายกองทุนหมู่บ้านระดับอำเภอคลาดเคลื่อนแล้ว จะส่งผลกระทบต่อ

จัดการบริหารจัดการด้านบัญชี ซึ่งมีผลเสียต่อกองทุนหมู่บ้านเป็นอย่างยิ่ง โดยสภาพความเป็นจริงแล้ว ทุกกองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพในการทำงานด้านบัญชีแต่ฐานข้อมูลทางด้านบัญชีที่ได้ยังกระจายกระจายไม่เป็นระบบที่สมบูรณ์ทำให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่รับผิดชอบด้านการเงินไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการ เช่นงบการเงิน รายงานการเงิน ได้โดยตรง

จากสาเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยในฐานะประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บ้านเสม็ดโพธิ์ศรี ตำบลโขง อำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี มีหน้าที่บริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน จึงสนใจศึกษาปัญหาการนำระบบสารสนเทศมาใช้จัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการวางแผน พัฒนาปรับปรุงการดำเนินงาน ด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านให้ถูกต้อง โปร่งใส ตรวจสอบได้ เพื่อความยั่งยืนมั่นคงเป็นที่พึงด้านการเงินของประชากรในชุมชนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการนำระบบสารสนเทศมาใช้จัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำระบบสารสนเทศมาใช้จัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ภายในอำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามสถานะทางตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการใช้งานระบบสารสนเทศ
3. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้จัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี

ประโยชน์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ จัดทำเพื่อศึกษาการนำระบบสารสนเทศมาใช้จัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ภายในอำเภอน้ำใหม่ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา กำหนดกรอบความรับผิดชอบ สนับสนุนบุคลากรของกองทุนหมู่บ้านในการนำระบบสารสนเทศมาใช้จัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านให้สอดคล้องกับการใช้งาน มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากที่สุด

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบริหารและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบัญชีและการเงิน ภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในวาระปี พ.ศ. 2555 ทั้งหมด 128 กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 768 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบริหารและคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบัญชีและการเงิน ภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ที่ดำรงตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ในวาระปี พ.ศ. 2555 ทั้งหมด 128 กองทุนหมู่บ้าน จำนวน 768 คน โดยใช้สูตรคำนวณในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรของยามานะ (Yamane. 1973 : 1088) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 300 คน

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ สถานภาพส่วนบุคคลของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ภายใน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ได้แก่

1.1 สถานะทางตำแหน่ง

1.1.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบริหาร

1.1.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบัญชีและการเงิน

1.2 เพศ

1.2.1 ชาย

1.2.2 หญิง

1.3 วุฒิการศึกษาของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน

1.3.1 ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ปีที่ 3

1.3.2 มัธยมศึกษา ปีที่ 3 ถึง มัธยมศึกษา ปีที่ 6 หรือเทียบเท่า

1.3.3 ตั้งแต่อนุปริญญาขึ้นไป

1.4 ประสบการณ์ในการใช้งานระบบสารสนเทศ

1.4.1 ประสบการณ์มาก มากกว่า 2 ปี ขึ้นไป

1.4.2 ประสบการณ์น้อย น้อยกว่าหรือเท่ากับ 2 ปี

2. **ตัวแปรตาม** ได้แก่ การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน เกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศ 3 ด้าน ได้แก่

- 2.1 ด้านปัจจัยนำเข้า
- 2.2 ด้านการประมวลผลข้อมูล
- 2.3 ด้านผลผลิต

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยดังต่อไปนี้

1. **ระบบสารสนเทศ** หมายถึง กระบวนการในการจัดเก็บข้อมูลทางด้านบัญชี ในกองทุนหมู่บ้านให้เป็นระบบและเป็นหมวดหมู่ ประมวลผลให้เป็นสารสนเทศที่มีความถูกต้องเหมาะสมให้อยู่ในสภาพที่พร้อมใช้งาน สามารถใช้ประกอบการตัดสินใจ วางแผนงานต่าง ๆ ได้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว

2. **การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดการด้านบัญชี** หมายถึง การปฏิบัติการจัดระบบสารสนเทศของกองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในด้านการจัดเก็บรวบรวมประมวลผล การพิมพ์ สร้างรายงาน การสื่อสารข้อมูลที่ทำให้เกิดการให้บริการ การใช้งาน การดูแลสนับสนุนการปฏิบัติงานบัญชี แบ่งได้ 3 ด้าน ดังนี้

2.1 **ด้านปัจจัยนำเข้า** หมายถึง การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีในการใช้งานระบบสารสนเทศมาจัดการด้านบัญชี ในด้านบุคลากรเกี่ยวกับความรู้ในระบบสารสนเทศ ความเข้าใจนโยบาย แผนงาน งบประมาณ และความต้องการ

2.2 **ด้านการประมวลผลข้อมูล** หมายถึง การเตรียมความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ในการดำเนินการรวบรวมประมวลผลข้อมูลทางด้านบัญชี การจัดทำฐานข้อมูล ระบบการสำรองข้อมูล และการรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

2.3 **ด้านผลผลิต** หมายถึง การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรีเกี่ยวกับความทันสมัย ถูกต้อง เหมาะสม สะดวก รวดเร็ว และความคุ้มค่าในการเรียกใช้งานของข้อมูลสารสนเทศตรงกับความต้องการของผู้ใช้

3. **กองทุนหมู่บ้าน** หมายถึง กองทุนหมู่บ้านหรือกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

4. **คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน** หมายถึง คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านหรือคณะกรรมการกองทุนชุมชนเมือง แล้วแต่กรณี

5. **สมาชิก** หมายถึง สมาชิกของกองทุนหมู่บ้านหรือสมาชิกของกองทุนชุมชนเมืองแล้วแต่กรณี

6. **บัญชีของกองทุนหมู่บ้าน** หมายถึง หลักการทำบัญชีตามแนวทางของคู่มือการทำบัญชีและรายงานสำหรับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2544

7. **สถานะทางตำแหน่ง** หมายถึง ลักษณะบทบาทและหน้าที่ของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน จำแนกได้ดังนี้

7.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบริหาร หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน รองประธานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และเลขานุการคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

7.2 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านฝ่ายบัญชีและการเงิน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งเหรัญญิกกองทุนหมู่บ้าน กรรมการเร่งรัดหนี้สิน ภายในอำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

8. **ประสบการณ์ในการใช้งานระบบสารสนเทศ** หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ซึ่งกำหนดเป็น 2 ระยะ ดังนี้ (คิดจากค่าเฉลี่ยจำนวนปีของประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านระบบสารสนเทศด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน)

8.1 ประสบการณ์มาก หมายถึง ประสบการณ์ในการใช้งานระบบสารสนเทศ สูงกว่าค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการจัดระบบสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่าง

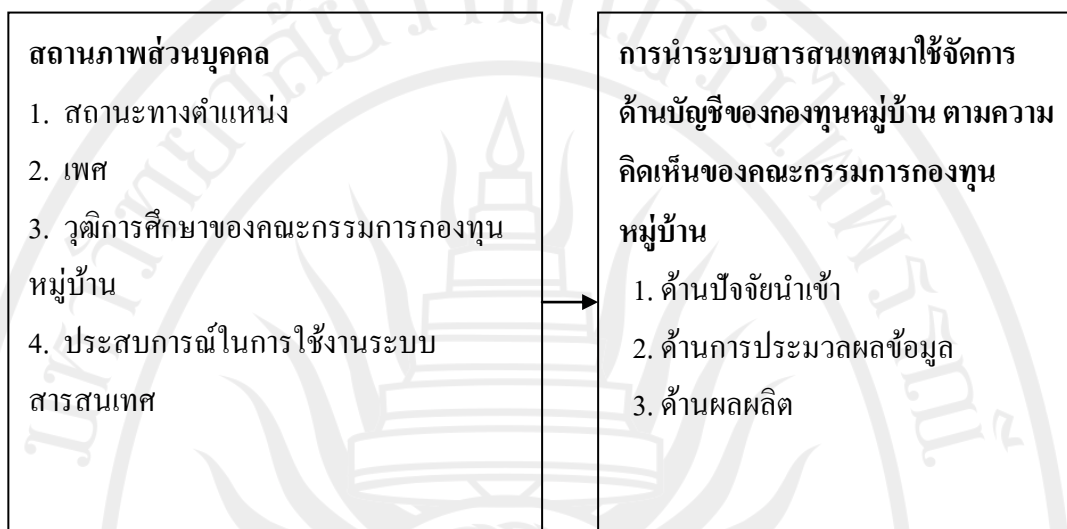
8.2 ประสบการณ์น้อย หมายถึง ประสบการณ์ในการใช้งานระบบสารสนเทศ เท่ากับหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการจัดระบบสารสนเทศของกลุ่มตัวอย่าง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการจัดการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ภายในตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามสถานะทางตำแหน่ง เพศ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ ดังภาพประกอบ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ที่มีสถานะทางตำแหน่งแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน เพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน
3. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน
4. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านที่นำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้าน ที่มีประสบการณ์ในการใช้ระบบสารสนเทศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการด้านบัญชีของกองทุนหมู่บ้านแตกต่างกัน